

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרָשַׁת וַיֵּלֶךְ

בס"ד, א"ת, ח"א, ק"ט

שָׂאֵדָם גָּדוֹל הוּא, וְאָמַר: וְכִי לֹא דִיָּה שְׂאֵנִי מִזְמִין אוֹתָהּ לְהִצְטָרֵף חֲנָם לְנִסְיָעָה אֲלֵא שְׁעוֹד אַתָּה דוֹרֵשׁ מִמֶּנִּי סְכוּם כֹּה גָדוֹל? מִסְפִּים אֲנִי לָתֵת לָךְ סְכוּם כֶּסֶף נָאָה לְצַדָּקָה, רִיבֵינִשׁ אֶחָד אוֹ אֲפִילוֹ כֶּמֶה רִיבֵינִשִּׁים, אוּלָם לֹא סְכוּם כֹּה גָדוֹל. הִסְתַּכַּל עָלָיו הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם וְאָמַר לוֹ: דַּע לָךְ כִּי לְטוֹבֶתְךָ בָּאָה בְקִשְׁתִּי זֶה...

הַתְּפִלָּא הָעֵשִׂיר עוֹד יוֹתֵר וְשָׂאֵל אֶת הַיְהוּדִי: בְּרוּר שְׁנֵתִינֵת צַדָּקָה טוֹבָה הִיא לְנוֹתֵן, אוּלָם מֵה טוֹבָה נּוֹסֶפֶת תָּבוֹא לִי מִנְתִּינָה זֶה? הֲרֵהֵר הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם וְעֵנָה לְעֵשִׂיר חֲרִישִׁית: אִין אִישׁ הַיּוֹדֵעַ מֵה יֵלֵד יוֹם, וְעֵדִין אֲנִי אוֹמֵר לָךְ כִּי נִתְיָנָה זֶה תְּהִיָּה לְטוֹבֶתְךָ... חֲשֵׁב הָעֵשִׂיר וּלְבִסוּף הַתְּרַצָּה, הוֹצִיא אֶת הַסְּכוּם הַמְּבֻקָשׁ וְנִתְּנוּ לְצַדִּיק.

כָּעֵת בְּקִשׁ מִמֶּנּוּ הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם, שְׂיוֹאֵיל נָא לְסוֹבֵב אֶת הַסְּוִסִים אֶל כּוּוֹן הַכֶּפֶר הַסְּמוּיָה, לְמַעַן יוּכַל לְרֹאוֹת בְּעֵינָיו עַד כֶּמֶה נְחוּצָה הִיְתָה נִתְיָנֵת צַדָּקָה זֶה. וְאָכֵן כֹּךָ הִיָּה:

הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם בִּיחַד עִם אוֹתוֹ יְהוּדִי עֵשִׂיר נִסְעוּ אֶל עֵבֶר הָאֲכַסְנִיָּה וְנִתְּנוּ לַיהוּדִי אֶת סְכוּם הַכֶּסֶף הַגָּדוֹל, לְמַעַן יוּכַל לְפָרַע אֶת חוֹבוֹת הָעֵבֶר וַיְהִיָּה בִידוֹ גַם לְקִנּוֹת אוֹכַל וּבְגָדִים לִילְדָיו וּלְהַמְשִׁיף לְהַפְעִיל אֶת הָאֲכַסְנִיָּה כְּרָאוּי.

בְּטָרָם נִפְרְדוּ מִבַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה רֶכֶן הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם וְלַחֵשׁ דָּבָר מֵה לְאַזְנֵיו שֶׁל בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה, הֲלֵה הִיָּה נִרְאָה מִפְתָּע אוּלָם הִנְהָן בְּרֹאשׁוֹ כְּמִי שְׂמִסְפִּים לְדַבְרִים שְׂנֵאֲמָרוּ לוֹ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם וְהָעֵשִׂיר לְחִצְרוֹ שֶׁל הַרְבֵּי שְׂמַח הַרְבִּי מְאֹד, וּבְרוּחַ קִדְשׁוֹ אָמַר: פִּנּוּ דְרָךְ לְעֵשִׂי הַמְצוּהָ. וְאִזּוּ נִפְנָה הַרְבִּי וְשָׂאֵל אֶת הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם: הֵאֵם הַדְּרָכָתְךָ אֶת בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה כִּיצַד יְהִיָּה עָלָיו לְנֵהֵג בְּעֵתִיד? הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם עֵנָה בְחִיּוֹב, וּפְנֵי הַצַּדִּיקִים הָאִירוּ בְּאוֹר יְקָרוֹת.

חֲלָפוּ שָׁנִים רְבוֹת. הַרְבִּי מִזְ'בְּרִיזָא נִתְבַּקֵּשׁ לִישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה. הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם הִחַל לְהִנְהִיג אֶת צֵאֵן מְרַעִיתוֹ. בְּאוֹתָהּ עִירָה קִטְנָה עָלָה בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה עַל דְּרָךְ הַמְּלָה, הוּא הַתְּבַסֵּס בְּעֵסְקָיו וְעֵשָׂה חֵיל. רַק אוֹתוֹ יְהוּדִי עֵשִׂיר, הַתְּהַפֵּף עָלָיו הַגְּלָגֵל וַיִּרַד מִנְכָסָיו עַד

גִּלְגַל חוֹזֵר בְּעוֹלָם

מַעֲשֵׂה בְהָרֵב הַקְּדוּשׁ רַבִּי מִנְחָם מְנַדֵּל מְקוֹסוֹב זִיע"א, בַּעַל 'אֵהָבֵת שְׁלוֹם', אֲשֶׁר עָשָׂה דְרָכּוֹ אֶל רְבוֹ הַרְבַּ הַקְּדוּשׁ רַבִּי מְשֻׁלָם פִּיבִישׁ מִזְ'בְּרִיזָא זִיע"א, בַּעַל 'יִשְׂרָ דְבָרֵי אֲמֵת', לְשִׁבְתָּ בְּצֵלָא דְמַהִימְנוּתָא. מַחֲמַת עֲנִיּוֹתוֹ עָשָׂה הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם אֶת דְרָכּוֹ בְּרָגֵל.

בְּיוֹם חֲמִישִׁי לַפְּנוֹת עֵרֵב הִגִּיעַ הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם אֶל כְּפָר קִטָּן כְּשֶׁהוּא רַעֵב וְעִיף מַעֲמַל הַדְּרָךְ וְהַבְּחִין בְּאֲכַסְנִיָּה יְהוּדִית קִטְנָה וּבִקֵּשׁ לְהִכְנֵס לְתוֹכָהּ. בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה קִדְמוּ בְּמֵאוֹר פְּנִים, וְאָמַר לוֹ: אֲמַנָם אִין לִי מֵה לְהִצִּיעַ בְּפִנְיֵכֶם לְאֲכוּל, שְׂכָן עֲנִי וְאֲבִיוֹן אֲנִכִי, וְהַלְחָם שְׁהִיָּה בְּרִשׁוֹתַי אֲזַל, אִף אֲשַׁמַּח לְהִצִּיעַ בְּפִנְיֵכֶם מִטָּה בְּכַדִּי שְׂתוּכְלוּ לְנוּחַ. נ

כִּנְסָה הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם אֶל הָאֲכַסְנִיָּה, וְהִחַל לְהַתְעַנֵּין בְּמַצְבּוֹ שֶׁל בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה, שְׂאָכֵן סִפְרָ לוֹ עַל מַר גּוֹרְלוֹ: בְּעֵבֶר הִיוּ פּוֹקְדִים אוֹרְחִים אֶת הַכֶּפֶר וּפְרַנְטֵי הִיְתָה מְצוּיָה מֵהֵם. אֲלֵא שְׁלֵאֲחֵרוּנָה חֲדַל הַמְזוֹל לְהָאִיר פְּנִים. עֵבֶרִי דְרָכִים כְּמַעֲט וְאִינָם פּוֹקְדִים אֶת הָאֲכַסְנִיָּה, וְאִין לִי כֶסֶף כְּדִי לְרַכֵּשׁ מְזוֹן וּבִגּוּד עֵבוֹר בְּנֵי מִשְׁפַּחְתִּי. וְגֵרוּעַ מִכָּה: אִין לִי כֶסֶף אֲפִילוֹ בְּכַדִּי לְשַׁלֵּם אֶת דְּמֵי שְׂכִירוֹת הָאֲכַסְנִיָּה הַשְּׂכִיֶּת לְפָרִיץ, וּמְצוּי אֲנִי בְּסַכְנָה גְדוֹלָה שְׂמָא הַפְּרִיץ יַחֲלִיט לְהַשְׁלִיכֵנִי מֵהָאֲכַסְנִיָּה וְלִקְחַת אֶת חִפְצֵי הַמַּעֲטִים כְּתַשְׁלוֹם עַל חוֹב הַשְּׂכִירוֹת. הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם כָּאֵב אֶת מַצְבּוֹ שֶׁל בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה וְעוֹדְדוֹ בְּמַלִּים נְרַגְשׁוֹת כִּי 'ישׁוּעַת ה' קְרוּבָה לְבוֹא.

בְּבִקְרָה, לְאַחַר שְׁנֵפְרַד הָאֵהָבֵת שְׁלוֹם מִבַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה וַיִּצָּא לְהַמְשִׁךְ דְרָכּוֹ, הַבְּחִין הַרְבִּי בַּעֲגָלָה הַדּוֹרָה בְּהַ נּוֹסַע יְהוּדִי עֵשִׂיר הַמְזְמִין אוֹתוֹ לְעֵלוֹת אֶל הָעֲגָלָה וּלְהִצְטָרֵף אִתּוֹ לְזִ'בְּרִיזָא. אֲלֵא שְׁהָאֵהָבֵת שְׁלוֹם לֹא הִסְפִּים לְעֵלוֹת אֶל הָעֲגָלָה וְאָמַר לְאוֹתוֹ יְהוּדִי: לֹא אֶסַע עִמָּךְ אֲלֵא אִם כֵּן תִּתֵּן לִי אַרְבָּעִים רִיבֵינִשׁ לְצָרְכֵי צַדָּקָה.

הַתְּפִלָּא הָעֵשִׂיר לִנְכַח הָעֲזוֹתוֹ שֶׁל הַיְהוּדִי אוֹתוֹ הוּא לֹא הִפִּיר, אוּלָם הִפְרַת פְּנֵיו עֵנָתָה בּוֹ

כז): 'וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֵת כָּל דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיֵּרָא אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אוֹתוֹ וַתַּחֲי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם', לְאַחַר שֶׁהִקְדִּים לְפָרֵשׁ עֵינָיו הָעֲגָלוֹת שֶׁהוּא מְלַשׁוֹן עֵגוּל וְגִלְגַּל חוֹזֵר בְּעוֹלָם:

וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ עֵינָיו הָעֲגָלוֹת שֶׁהוּא מְלַשׁוֹן עֵגוּל, וְנִקְרָא עַל שֵׁם הָאוֹפְנִים, כִּי אוֹפְנֵי הָעֲגָלָה עֲגָלִים, וְכָל דָּבָר עֵגוּל הַמְתַּגְלָּל מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, נִקְוֶדֶת גְּבוּנוּנִית הָעֵגוּל כִּשֶׁהוּא יוֹרֵד וּמְשַׁפִּיל, לֹא יִתְכַּן לְקִרְוֹתוֹ יְרִידָה בְּהַחֲלֵט, כִּי יְרִידָתוֹ זוֹ הִיא הַתְּחִלַּת עֲלִיתוֹ שְׁנִית וְחוֹזֵר חֲלִילָה. וְהוּא רָמַז וּמְשַׁל נִפְלֵא עַל מֵאֲרָעוֹת הָאָדָם וַיִּלְדֵי יוֹמוֹ, כִּי אֵין יְרִידָתוֹ וְהַשְׁפָּלָתוֹ נִקְרָאת יְרִידָה בְּהַחֲלֵט, וְחֻכְסָה הַרוּאָה אֶת הַנוֹלָד רוּאָה בְּכָל יְרִידָה הַתְּחִלַּת עֲלִיָּה, וְכֵן לְהַפּוּךְ כְּשֶׁשִּׁעֲתוֹ מְצַלַּחַת לֹא יְרוּם לְבָבוֹ וַיִּשְׁקִיף וַיִּרְאָה בְּכָל עֲלִיָּה יְרִידָה. וּבְאֲמַת שׂוֹז הִיא עֲצָה נְכוֹנָה לְפָנֵי הָאִישׁ שֶׁלֹּא יִהְיֶה רוֹבֵץ תַּחַת מְשָׂאוֹ, אֲלֵא יְבַטֵּחַ בְּשֵׁם ה' וַיִּשְׁעַן בְּאַלְקִיּוֹ, כִּי יְרִידָתוֹ זוֹהִי עֲלִיתוֹ, וְקִלְקֵלָתוֹ תִּקְנָתוֹ, וְכֵן לְהַפּוּךְ כְּשֶׁהֶאֱפֹן עוֹלָה הוּא מְעַתֵּד לִירִידָה.

יוסף רמז לאביו שירידתו לגלות עליה היא

ובְּכֹךְ בָּאֵר דְּבָרֵי הַתְּנַחוּמִין שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק לְאָבִיו: וְהוּא הֶרְמַז שֶׁשָּׁלַח יוֹסֵף לְאָבִיו עֲגָלוֹת, לְהוֹרוֹת לְפָנָיו כִּי אֵף שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּרֵאשׁ גָּלִים וַיְרִידָה הִיא לוֹ לְצֵאת מֵאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה לְאֶרֶץ הַטְּמֵאָה לְסַבַּל הַגְּלוּת וּלְפָרַע הַשָּׂטֵר חוֹב שֶׁל 'גֵר' יִהְיֶה זֶרְעָה בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעִבְדוּם וְעֵנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה' הוּא וְזָרְעוֹ, אֵינְנָה יְרִידָה בְּהַחֲלֵט, וְאֲדַרְבָּה יְרִידָה זוֹ עֲלִיָּה הִיא, וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר 'עֲגָלוֹת וְגו' לְשֵׂאת אוֹתוֹ', וְלֹא כְּתִיב 'לְהוֹרִיד אוֹתוֹ', אֲלֵא כְּמוֹ שֶׁאֶמַר לוֹ ה' בְּמֵרָאוֹת הַלֵּילָה 'אֲנֹכִי אֶרְדּוּ וְגו' וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַם עֲלֵה', הֵינְנוּ שֶׁהִירִידָה הִיא עֲלִיָּה, וְזֶה שֶׁאֶמַר 'לְשֵׂאת אוֹתוֹ' שֶׁזֶה הַדְּבָר נְשִׂאוֹת הוּא לוֹ, וְלֹא יְרִידָה.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שֶׁנִּשְׁעָה עֵינֵי הַמְחִזֵר עַל הַפְּתָחִים. כִּךָ הִיָּה הוֹלֵךְ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם וְאוֹסֵף כֶּסֶף לְמַחְיָתוֹ.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְאוֹתוֹ יְהוּדֵי הַזְּדִמָן לְעִירַת קוֹסוֹב, מְקוֹם מְשַׁכְּנוֹ שֶׁל הָאֱהָבַת שְׁלוֹם, וְהוּא נִכְנָס אֶל הַקֶּדֶשׁ פְּנִימָה תוֹךְ כְּדֵי שֶׁהוּא מְקוּהָ לְקַבֵּל מְטֵבַע יָפֵה לְצַדִּיקָה. אוֹתוֹ יְהוּדֵי לֹא זָהָה אֶת הָרַבִּי כְּמִי שֶׁהִסִּיעַ אוֹתוֹ בְּשִׁעְתוֹ, אוּלַם הָרַבִּי הִפִּירוֹ תַכְּף וּמִיד.

נִטַּל הָרַבִּי דָף נִיר וְכָתַב עֲלָיו אֶת הַמְלִים הַבְּאוֹת: 'הַגִּיעָה הַשְּׁעָה שֶׁל פְּרִיעַת הַחוֹב'. קִפַּל הָרַבִּי אֶת הַנִּיר, הַכְּנִיסוֹ לְמַעֲטָפָה, וְאָמַר לְעֵנִי: מִכְּתַב זֶה שֶׁהִנְנִי נוֹתֵן בְּיָדְךָ מִסֵּר נָא לְבַעַל הָאֲכַסְנִיָּה בְּעִירָה פְּלוּנִית וּבַעוֹ"ה תְּבוּאָה לָךְ הַיְשׁוּעָה. וַיְהִי אֵף רָאָה בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה אֶת הָעֵנִי בְּפִתַח בֵּיתוֹ, וּמִיד שָׁאָלוּ: הַבֵּאת לִי מִכְּתַב מִהָרַבִּי מְקוֹסוֹב? הַתְּפִלָּה הָעֵנִי וְשָׁאָל אֶת הָעֵשִׂיר: זֹאת מִנֵּין לָךְ? עֵנָה לוֹ בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה: הַלֵּילָה נִגְלָה אֵלַי הָרַבִּי מְקוֹסוֹב וְאָמַר לִי כִי הַגִּיעָה הַשְּׁעָה שֶׁאֶפְרַע לָךְ אֶת הַחוֹב שֶׁאֲנִי חַיֵּב לָךְ זֶה מִכְּבָר. בְּתַחֲלָה לֹא הִבִּין הָעֵנִי אֶת הַפְּנוּנָה, אוּלַם לְאַחַר שֶׁבַעַל הָאֲכַסְנִיָּה עָרַף לְפָנָיו שֶׁלַחַן בְּמִיטַב הַמַּאֲכָלִים, נִזְכַּר הוּא בְּאוֹתָם נְשִׁכְחוֹת וְהַתְּמוּנָה הַתְּבַהֲרָה לוֹ.

בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה הוֹדִיעַ לְעֵנִי כִי יִסְעוּ בְּצוּתָא אֶל הָרַבִּי מְקוֹסוֹב וְכָכָל מֵה שְׁיִוְרָה הָרַבִּי לְתַת לוֹ - יִתֵּן לוֹ בַּעַל הָאֲכַסְנִיָּה. וְאָכֵן, הָרַבִּי מְקוֹסוֹב הוֹרָה לוֹ לְתַת לִיהוּדֵי סְכוּם כֶּסֶף הַגּוֹן שֶׁיִּאֲפָשֵׁר לוֹ לְפִתַח אֶת עֶסְקֵי מַחְדָּשׁ. אִזּוּ הִבִּין הָעֵשִׂיר-עֵנִי אֶת פְּנוּת הָרַבִּי: נִתְיַנָּה זֶה תְּהֵא לְטוֹבָתְךָ, שְׁפֹן רַק בְּזִכּוֹת נִתְיַנַּת צַדִּיקָה זֶה אָכֵן הַתְּהַפּוּךְ עֲלָיו עֲתָה הַגִּלְגַּל לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה.

החכם רואה בכל ירידה התחלת עליה ובכל עליה ירידה

הָרַב הַקְּדוּשׁ מְסוּכּוֹטְטוֹב, הַשֵּׁם מְשֻׁמוּאֵל, זִיע"א (תַרע"ז) בָּאֵר רַעֲיוֹן זֶה בְּתוֹךְ דְּבָרֵי הַפְּסוּק (בְּרַאשִׁית מֵה

הַפּוֹתְרִים נְכוּנָה יִכְנָסוּ לְהַגְרָלָה אִי"ה עַל סִידוֹר מְתִיבְתָא מְנַחָה מְעֵרִיב בְּהוּצַת "עוֹז וְהַדֵּר". אֶת הַפְּתָרוֹנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנִי לְמַסְפַּר פֶּקֶס: 077-470-26-81 אוֹ לְמֵייל: magdenot@gmail.com נָא לְכַתּוֹב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּיֶקֶת וְטֵלְפוֹן. בְּרַאשׁ הַדָּף לְצִיִּין "עֵבוֹר חִידוֹן לְנוֹעַר".

חידון אֵלְפָנוֹת - נושא פרסים מִי אֲבִיהֶם שֶׁל הַבָּנִים בְּעֲלֵי הַשְּׁמוֹת הַמְּחִרְזִים "מוֹפִים" וְ"חִפִּים"?

פְּתָרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יְפוֹרְסְמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוֹר מְתִיבְתָא מְנַחָה מְעֵרִיב בְּהוּצַת "עוֹז וְהַדֵּר":
פְּרִשְׁתָּ בְּרַאשִׁית:
ה' חִיִּים סִבַּג מְבִיתֵר עֵילִית.

פְּתָרוֹן הַחִידָה - פְּרִשְׁתָּ בְּרַאשִׁית:
ש. אִיזוֹ אוֹת מֵהַאֲלָף בֵּית אֵינָה מוֹפִיעָה בְּתִיאוֹר הַבְּרִיאָה שֶׁבְּפָרֵק הַרְּאשׁוֹן (רַק מְפָרֵק ב)?
ת. הַאוֹת סִמָּךְ מוֹפִיעָה לְרֵאשׁוֹנָה רַק בְּרַאשִׁית ב יא.

